

Ambassadegebouwen als filmster

Steden, gebouwen en architecten spelen vanaf morgen de hoofdrol in films, te zien in Rotterdam op 's werelds grootste architectuur filmfestival', het AFFR.

Door TRACY METZ

ROTTERDAM. „Wat voor dag is het vandaag?” vraagt de ene bewaker aan de andere. „Woensdag toch? Dan ben jij aan de beurt.” Zijn collega pakt de tot een keurig pakketje opgevouwen vlag en sjokt naar de vlaggenmast. Weer een nieuwe dag breekt aan in het zandsteenrode gebouw van de Nederlandse ambassade in Addis Abeba.

Het is het openingsbeeld van de film *Mission Statements* van architect/filmer Jord den Hollander. De film gaat in première op het tweejaarlijks Architectuur Film Festival Rotterdam, dat vanaf morgen zijn zesde editie beleeft. *Mission Statements* is ontstaan als hommage aan het gebruik van bijzondere architectuur als visitekaartje voor Nederland in het buitenland, maar het is een afscheid geworden: op de diplomatieke dienst wordt flink bezuinigd. Gelukkig dat toch in film is vastgelegd hoe de tweede man van de ambassade in Berlijn zich opwindt over dit dure ontwerp van Rem Koolhaas. „Als er brand is moet ik deze zware deur open doen, in het raam klimmen”, hij doet het even voor, „en dan drie meter naar beneden springen. Kennelijk is het een vereiste van mijn functie dat ik dat moet kunnen.”

Den Hollander is oprichter en voorzitter van „s werelds grootste architectuurfilmfestival” AFFR. Dit jaar zijn er meer dan honderd films,

Uit film *Mission Statements*: de Nederlandse ambassade in Addis Abeba, Ethiopië, ontwerp van Dick van Gameren architecten.

variërend van spectaculaire egodocumenten (de Europese première van een film over de Amerikaanse architect/zakenman/financier John Portman) tot kritische documentaires (de

‘Architectuurfilms op dit festival tegendeel cultuurpessimisme’

openingsfilm *Ekümenopolis* over de chaotische groei van Istanbul) en cultklassiekers als het onvergetelijke *THEMROC* (1973) waarin geen woord wordt gesproken en waarin de losgeslagen Michel Piccoli langzaam een

politieman aan het spit roostert in de ruïnes van zijn woonkamer.

Thema van het AFFR dit jaar is *Think Big / Act Small*. Den Hollander: „Wij signaleren een zoekende, optimistische beweging die een tegenwicht kan bieden aan het huidige cultuurpessimisme. Er ontstaan veel kleine initiatieven waarbij film, architectuur en stadsontwikkeling hand in hand gaan.”

De sympathieke film *Lettera22* van Emanuele Piccardo laat zien hoe de Italiaanse typemachinefabrikant Adriano Olivetti *thinking big* en *acting small* in de praktijk bracht. Het welzijn van het personeel hield hem net zo bezig als de productie van typemachines; bij het historische stadje Ivrea liet hij een *company town* bou-

wen met woningen, gezondheidszorg, crèches. „Hij was een dromer én een doener”, zegt een oud-werknemer met bewondering in zijn stem. „Ivrea was een staat in een staat. De politiek was bang voor hem.” Heel anders gaat het toe in de Braziliaanse film *Um Lugar ao Sol*, waarin de bewoonster van een penthouse vertelt dat er „iedere avond prachtig vuurwerk is van de schietpartijen tussen de gangs hier beneden”. De overvallen en moorden beneden op staat hoort ze wel, maar ze ziet er niets van.

Veel films gaan vooral over *thinking big*, waarbij de grens tussen het utopische en het megalomane niet altijd even helder is. *Utopia London* is een persoonlijk verslag van de jonge regisseur Tom Cordell die ons langs de vele idealistische projecten voert die sinds de Tweede Wereldoorlog in de stad zijn gebouwd – al hebben de recente rellen deze stedenbouwkundige droom aangetast. De film *Capital* volgt het waanzinnige plan van Kazachstan, in 1991 onafhankelijk geworden van Rusland, om een nieuwe hoofdstad te bouwen, Astana, dat nu tien jaar oud is. Het regime vliegt buitenlandse kunstenaars in die bij de opening van de nieuwe stad „losjes” achter hun ezel moeten zitten werken. Totdat er tijdens de plechtigheid een windvlaag opsteekt. De ezels worden door de wind meegevoerd en de afbeeldingen van de nieuwe stad dwarrelen losjes door de lucht.

www.affr.nl, 6 t/m 9 okt, Lantaren Venster, Wilhelminapier, Rotterdam. Za en zo in Groningen parallelprogramma in slotweekend fotoshow *Noorderlicht* met als thema *Metro-polis: City Life in the Urban Age*.